

Inga Vilogorac Brčić

Varvaria. Kroz tisućljeća sredozemne kulture u Hrvatskoj

VIII. seminar za mlade (Skradin, 9-14. rujna 2013)

U organizaciji Instituta Latina & Graeca, Katedre za staru povijest Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu i osnovne škole „Skradin“ održan je VIII. seminar za mlade *Varvaria. Kroz tisućljeća sredozemne kulture u Hrvatskoj* pod vodstvom prof. dr. Brune Kuntić-Makvić. Polaznici seminara bili su učenici Klasične gimnazije iz Zagreba (voditelj Mislav Gjurašin, prof.), Privatne klasične gimnazije iz Zagreba (voditelj Tonči Maleš, prof.), I. gimnazije iz Splita (voditeljica Inge Belamarić, prof.), osnovne škole „Silvije Strahimir Kranjčević“ iz Zagreba (voditeljica Tanja Kovačić, prof.) te osnovne škole „Skradin“ (voditelj Ivica Sumić, prof.). Tema ovogodišnjeg seminara bila je metalurgija, od zlatara do kovača.

Program seminara započeo je u ponedjeljak popodne obilaskom Skradina kroz koji su kolege iz Splita i Zagreba vodili đaci osnovne škole «Skradin». Predstavili su im povijest i znamenitosti svoga grada. Pripremio ih je profesor povijesti, Ivica Sumić, koji ih je pratio i tijekom ostalih sadržaja seminara. Navečer je dr. sc. Inga Vilogorac Brčić održala predavanje *Ptahovi darovi*, o metalima i njihovoj obradi u drevnom Egiptu.

U utorak ujutro Bruna Kuntić-Makvić odvela je polaznike u obilazak Bribirske glavice, gdje su sudjelovali s njom u prvom lektoratu, *Kod božanskog kovača I*. Prevodili su izabrane stihove iz Vergilijeve *Eneide* o Venerinu dolasku Vulkanu po novo oružje za Eneju (VIII, 400-404, 407-453). Ondje su imali i arheološko-likovnu radionicu u kojoj su s Tanjom Kovačić radili otiske bribirskih kamenih spomenika s rimskim natpisima u foliji. Poslijepodne su, uz posebno dopuštenje uprave NP Krka, posjetili kovačku radionicu u etno-zbirci Nacionalnog parka. Ondje

su pogledali prezentaciju kovačkog zanata te se sami rado okušali u kovanju i kaljenju. Otišli su potom u Šibenik, gdje su uz vodstvo kustosa antičke zbirke, Tonija Brajkovića, posjetili Muzej Grada i, među ostalim, vidjeli antičko oružje, oruđe i novac. U knjižnici «Juraj Šišgorić», nakon uobičajenog obilaska, poslušali su predavanje više knjižničarke Karmen Krnčević o šibenskim zlatarima.

Srijedu su sudionici seminara započeli drugim lektoratom, *Kod božanskog kovača II*. S Mislavom Gjurašinom prevodili su izabrane stihove iz Homerove *Ilijade* o Tetidinoj narudžbi Ahilejeva oružja u Hefestovim dvorima (XVIII, 369-377, 393-399, 406-409, 410-418, 421-427, 436-441, 456-485, 490-493, 509-510, 561-563, 573-576, 587-589, 590-593). Popodne su, uz Tanju Kovačić i Anu Madunić, profesoricu likovnog odgoja iz osnovne škole „Skradin“, sudjelovali u arheološko-likovnoj radionici. Od žice su oblikovali fibule, nalik rimskim, te su iskucavanjem u tvrdj foliji izrađivali štitove s antičkim figuralnim prikazima i ornamentima. Navečer su čitali eseje koje su napisali nadahnuti temom seminara te su, zajedno s profesorima, tajnim glasanjem birali najbolji.

U četvrtak ujutro posjetili su otok Visovac. Pater Stojan Damjanović poveo ih je u obilazak franjevačkog samostana i njegove zbirke te su ondje imali treći lektorat, *Biblijski kovači*. Uz Tonća Maleša prevodili su izabrane odlomke iz Biblije o Hiramu iz Tira, kovaču koji je za Salomona izradio dio inventara hrama u Jeruzalemu (1 Kr. 7, 13-14, 40-45, 48-51). Popodne su se još jednom angažirali u arheološko-likovnoj radionici.

U petak, posljednjega radnog dana seminara, sudionici su imali 4. lektorat, *Kolos s Rodosa*. S Ingom Belamarić prevodili su odlomke iz Plinijeva *Prirodoslovlja* o slavnome kipu koji je izradio Haret iz Linda, Lizipov učenik (XXXIV, 41-43). Navečer su u skradinskome Kinu održali priredbu na kojoj su pročitali ulomke iz lektorata, eseje te izveli igrokaz prema stihovima koje su prevodili iz *Ilijade*. Dobili su svjedodžbe za sudjelovanje u seminaru te izabrane publikacije Latina & Graeca. Najbolji sudionici lektorata i likovne radionice, najbolji sudionik iz osnovne škole „Skradin“ i autori najboljeg eseja po običaju su nagrađeni izdanjima Instituta Latina & Graeca i stalnih sponzora seminara, Gradske knjižnice „Juraj Šišgorić“ i Matice hrvatske Skradin.

Inga Vilogorac Brčić

Okrugli stol

Pogled na konstantinovo doba 2013 → 313

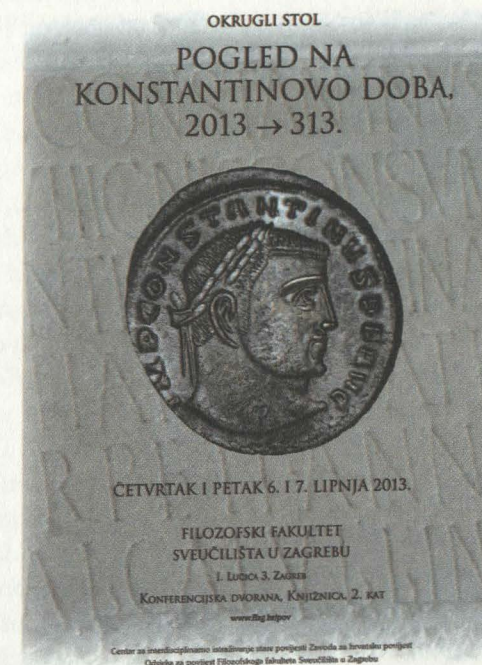
Filozofski fakultet, Zagreb, 6.-7. lipnja, 2013.

U povodu velike obljetnice Milanškog edikta, kojom je rimski car Konstantin dao slobodu kršćanstvu izjednačivši ga s rimskim tradicionalnim religijama, Centar za interdisciplinarno istraživanje stare povijesti Zavoda za hrvatsku povijest Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od 6-7. lipnja 2013. organizirao je okrugli stol „Pogled na Konstantinovo doba, 2013 → 313“. Peti je to skup u organizaciji Centra za interdisciplinarno istraživanje stare povijesti, a ovom se prigodom njime obilježila i 140. obljetnica nastave povijesti na Sveučilištu u Zagrebu.

Znanstveno istraživanje Konstantinova vremena u prvom je redu predmetom društvenih i humanističkih studija. Stoga je Organizacijski odbor Okruglog stola, koji su činili dr. sc.

Hrvoje Gračanin, prof. dr. Bruna Kuntić-Makvić, dr. sc. Jelena Marohnić i dr. sc. Trpimir Vedriš s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, okupio znanstvenike, profesore i studente zagrebačkog Sveučilišta (Filozofski fakultet, Pravni fakultet, Hrvatsko katoličko sveučilište, Hrvatski studiji, Visoko evanđeosko teološko učilište i Muzička akademija) koji se bave temama iz povijesti, religije, prava, književnosti, likovne umjetnosti, glazbe toga vremena, te njihovim odjecima u kasnijim povijesnim razdobljima.

Okrugli stol uvodnim je govorom otvorila prof. Bruna Kuntić-Makvić, predstojnica Katedre za staru povijest i Centra za interdisciplinarno istraživanje stare povijesti Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Uslijedila je prva sesija nazvana *Veliki potezi političke, vjerske i pravne povijesti*. Vodio ju je dr. sc. Trpimir

Vedriš, a izlagali su prof. dr. Anto Mišić (*Konstantin i Nicejski sabor 325. godine*), mr. sc. Tomislav Vidaković (*Utjecaj Konstantinova preokreta na oblikovanje euharistijske liturgije*), dr. sc. Iva Kaić i dr. sc. Vinka Bubić (*Arhitektonske prilagodbe Oratorija A u Konstantinovo doba*), prof. dr. Marko Petrak (*Inter aequitatem iusque interpositam interpretationem nobis solis et oportet et licet inspicere. Kratke napomene o Konstantinovu shvaćanju pravednosti*) i dr. sc. Siniša Bilić Dujmušić (*Zašto je potisnut Licinije?*). Drugu sesiju, *Iz pravne povijesti (uz kratko opuštanje)*, vodila je prof. dr. Marina Milićević Bradač, a izlaganjem je započeo dr. sc. Ivan Milotić (*Uređenje povrata imovine Crkvi u Milanskom ediktu*). Uslijedili su dr. sc. Tomislav Karlović (*Zaštita slabije ugovorne strane u Konstantinovu zakonodavstvu*) i Danijel Rafaelić, prof. (*Konstantin, kasna antika i filmska cenzura*). Treću je sesiju, *U službi Njegova Veličanstva*, vodio dr. sc. Hrvoje Gračanin. Izlagali su prof. dr. Neven Jovanović (*Enigmatski panegirik Konstantinu – carmina figurata Porfirija Optacijana*), dr. sc. Dino Demicheli (*Dvojica Dalmatinaca u Konstantinovoju /?/ službi*) te Nino Zubović, prof. i Josip Parat, prof. (*Euzebijeva Vita Constantini kao književni tekst*). Posljednju sesiju prvoga dana, *Žitnica Carstva, glazba i studiji*, vodila je dr. sc. Ana Pavlović, a govorili su dr. sc. Inga Vilogorac Brčić (*Konstantin i Helena u Egiptu*), Hrvoje Beban, prof. (*Glazba u ranome kršćanstvu: između poganskog i posvećenog*) i dr. sc. Jelena Marohnić (*Akademski život i običaji u 4. st.: Konstantinovi i kasniji propisi o profesorima i studentima*).

Drugoga dana Okruglog stola održane su još četiri sesije. Tijekom prve, *Fenomeni suživota poganstva i kršćanstva*, koju je vodila dr. sc. Inga Vilogorac Brčić, izlaganja su održali dr. sc. Tin Turković (*Solarni kult u Konstantinovima graditeljskim ostvarenjima*), dr. sc. Ana Pavlović (*Kršćanski simboli na novcu Konstantina Velikog*), Barbara Kriletić, Katarina Lukić, Dora Počivavšek i Doris Šugar, prvostupnice arheologije, (*Antički bogovi u službi propagande Konstantina Velikog*), Maja Juratovac i Mihaela Šuvak, drugostupnice povijesti, (*Odnos između Konstantina i Helene prema antičkim literarnim izvorima*), prof. dr. Bruna Kuntić-Makvić (*Kultura kupelji između poganstva i kršćanstva: primjeri Konstantinova doba*) i prof. dr. Marina Milićević Bradač (*Pogani u kršćanskom svijetu – Carmen contra paganos*). Drugu je sesiju, *Oblikovanje i racionalizacija predaje*, vodio dr. sc. Emilio Marin. Izlagali su dr. sc. Dino Milinović (*Između tradicije i kršćanstva: što govore spomenici*), dr. sc. Hrvoje Gračanin (*Konstantin Veliki u srednjovjekovnim narativima*) i dr. sc. Vladimir Rezar (*Lorenzo Valla i Konstantinova darovnica*). Treću je sesiju, pod nazivom *Produžeci legendarnog modela*, vodio dr. sc. Dino Milinović. Prva je govorila dr. sc. Sanja Cvetnić (*Ikonografija Konstantina Velikoga u Vatikanu i Lateranu*), a uslijedili su dr. sc. Emilio Marin (*Dalmatinsko-hrvatska tradicija o sv. Jeleni, majci cara Konstantina Velikog*), dr. sc. Danko Šourek i Tanja Trška Miklošić, mag. educ. hist. art. (*Ikonografija Konstantina Velikoga i njegovih srodnika u hrvatskoj likovnoj baštini*) i dr. sc. Trpimir Vedriš (*Konstantin Veliki između popularne kulture i historiografije u 21. stoljeću*). Posljednja se sesija, koju je vodila prof. dr. Bruna Kuntić-Makvić, zvala *Istraživanje i popularizacija znanosti*. Prva je izlagala Maja Tabak, univ. bacc. lat i hist. (*Konstantin Veliki u zbirci Croatiae auctores Latini*). Dr. sc. Iva

Kaić i dr. sc. Vinka Bubić, predstavile su međunarodni znanstveni skup „Sveti car Konstantin i hrišćanstvo” (Niš, 31. 05 - 02. 06. 2013), a prof. dr. Bruna Kuntić-Makvić, dr. sc. Inga Vilogorac Brčić, dr. sc. Ana Pavlović i Hrvoje Beban, prof., seminar za školsku mladež „*Salonae Longae*. Od antičke Salone do humanističkog Splita”, koji je ove godine održan na temu *1700. obljetnica Konstantinova edikta: susret poganstva i kršćanstva* (Split – Solin 14 – 20. ožujka 2013). Na kraju svakog izlaganja tijekom osam održanih sesija uslijedila je kratka rasprava, a na kraju svake parne sesije opširniji razgovor o temama koje su predstavljene. Na samome je kraju prof. dr. Bruna Kuntić-Makvić osvrnula se na sadržaje Okruglog stola, a nazočni su sudionici iznijeli osobne dojmove.

Okrugli stol „Pogled na Konstantinovo doba, 2013 → 313” bio je povodom da se nastavnici i polaznici različitih visokoškolskih ustanova u Zagrebu okupe i izlažu o različitim aspektima Konstantinova vremena. To su važno povijesno razdoblje interdisciplinarno predstavili te su istom pružili uvid u znanstvene i nastavne mogućnosti zagrebačke akademske zajednice.